

B

EXERCITATIO
M E D I C A
DECIMA TERTIA:

*In almâ Argentoratensium Aca-
demiâ proposita:*

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO
juniore, Doctore ac Pro-
fessore Medico:

Respondente
IOHANNE IACOBO SEÛBERTO
Durlaco-Marchico.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannes Andrea.

Anno M. DC. XXIII.

VIRIS
MAGNIFICIS, AMPLISSI-
mis, Consultissimis:

Dn. JACOBO COMMALIO
Dn. JOHANNI FRIDERICO JÜNGLERO } I. V. L.
Eximii:

Serenissimo ac Celsissimo Principi ac Domino,

Dn. FRIDERICO, Marchioni Badensi & Hachbergensi &c.
à Consiliis secretioribus:

NEC NON
Excellentissimo atq; Clarissimo
VIRO:

Dn. GVILHELMO FABRICIO HILDANO, In-
clytæ Reipub. Bernensis Helvetiorum Medico- Chirurgo ex-
perientissimo.

*Dnno. Mecænatibus, Patronis & Promo-
toribus meis aeternum suspiciendis,*

Primitias hæc meas Medicas

D. O. & C.

Iohan. Iacobus Seibert.
Durlaco- Marchicus.

PROBLEMA I.

AN bilis, quæ in vesiculâ hepatis annexâ continetur, prorsus sit inutilis? *Inutilis quidem est ad nutritionem & generationem: ablegata verò per porum biliarium, qui in alijs in intestinum duodenum: in alijs in jejunum inseritur, triplicem præstat utilitatem. 1. enim mucum intestinorum, qui tum ex propriâ eorum nutritione resultat: tum aliunde, & potissimum à ventriculo, ad ipsa amandatur, abstergit: Gal. l. 5. us. part. c. 4. Amara quippe est: ac propterea insigni abstersoriâ virtute pollet. 2. expultricem intestinorum facultatem ad dejiciendas feces stimulat atq; irritat. Acris enim est & mordax. Idem ibid. Hinc videmus, ictericis, & alijs, in quibus ob pororum cholidochorum obstructionem bilis ad intestina ferri nequit, aluum ad excernendû esse pigriorem. 3. feces suâ humiditate actuali & tenuitate diluit: ex quo facilior expeditio earum egestio consequitur. Neq; mirum, bilem istam, qua purum putum excrementum est, tot utilitates adferre. Natura enim, inquit Aristoteles l. 2. de generat. anim. c. 4. perinde ut prudens paterfamiliâs nihil amittere solet, ex quo commodi aliquid facere potest.*

II.

Genereturne bilis porracea in ventriculo, an in hepate & venis? *In omnibus tribus locis. Quòd in ventriculo nascatur, testis est Galenus l. de atrabile c. 2. & comm. 2. in prognost. Hipp. t. 39. ubi scribit, gigni talem bilem sæpe numero in ventriculo: scil. ex vitiosis & mali succi cibus: ut sunt, allium, porrum, cepa, nasturtium, sinapi, & similia alia. Quòd proveniat in venis, idem ibidem docet. At enim, eam interdû, etiâ crudis corruptisq; edulys minimè ingestis, in*

A

venis

venis generari: idq; vi morbi: & decumbere postea vel in superiorem, vel inferiorem ventrem. Qua est illa vis morbi? Calor, inquit prater naturam, qualis in febris acutis observatur. Hic enim flavam bilem supra modum assat, ut tandem in aruginosam & atram migret: teste eodem comm. 1. in 1. prorhet. t. 10. Quinimò l. 10. simpl. c. de felle monet, etiam aruginosam, qua non nisi majore caliditatis gradu à porraceâ differt, (calida enim est porracea: calidior aruginosa: calidissima glastea) in vesiculâ felleâ fieri: idq; accense caliditatis causâ. Qua de locis generationis porracea & aruginosa bilis Galenus dicit, quotidiana experientia confirmat. Videmus enim hæc bilis genera partim in primâ corporis regione, ventriculo, intestinis, mesenterio, hepate, &c. nata, excuti per choleram morbum, colicam, iliacam, paraxysmos nephriticos: partim in corporis regione secundâ, ipsiq; vasis genita, vomitione rejici per febres biliosas, & infra excerni per diarrhæas ac dysenterias.

III.

Sitné vera Avicennæ sententia, qui bilem vitellinam fieri scribit, cum crassa pituita flavæ bili permisceatur? Hoc dogma tradit, l. 1. can. fen. 1. doctr. 4. c. 1. & defenditur à Mongio & Costæo in annot. num. 7. Sed refutatur ab Auerrœe l. 3. collig. c. 3. Fernclio l. 6. Physiol. c. 9. Vallesio l. 1. controvers. c. 17. & Fuchsio l. 1. Inst. s. 4. c. 5. Neq; id immeritò. 1. quia foret naturali bile frigidior: frigido quippe humore temperata. Atqui Galenus eam l. 2. de nat. fac. c. ult. igneam pronunciat. 2. quia color ejus naturali esset dilutior: utpote humore albicante imbuta. Sed Galenus eam, comm. 2. in prognost. t. 38. summè flavam statuit: adeò ut etiam colore crudorum ovorum vitellis similem dicat. 3. quia bile naturali humidior esset: idq; ratione admista pituita: quod tamen ignea ejus natura repugnat. 4. quia non simplex, sed compositus humor foret: quod est contra Avicennæ intentionem. Nam loco citato simplicium humorum differentias

rentias proponere intendit. Itaq; plausibilior est Galeni sententia: quæ ex l. 2. de nat. fac. c. ult. comm. 5. in 6. epid. t. 14. & l. de atr. bile c. 2. colligitur: quod scil. vitellina bilis fiat ex naturali: cum caloris acrimoniâ torretur. Tunc enim & calorem igneum, & crassiorem substantiam acquirit, tenui prorsus consumptâ.

IV.

Utrum rubra bilis detur, quæ sit ab aliis bilis generibus diversa? Galenus quidem illius aliquoties meminit: & præsertim comm. 1. in l. de nat. hum. t. 4. Sed cum ex sua sententiâ bilis non naturalis differentias recenset, quod varijs facit in locis, v. g. lib. de atrâ bile c. 2. & in defn. medicinal. eam silentio tegit. Causa est, quia propriè bilis non est: sed, quemadmodum comm. 5. in 6. Epid. t. 14. explicat, sanguinis serum. Est ergo bilis in universum secundum Galenum duplex: naturalis & præter naturam. Naturalis vel pallida, quæ dicitur *ὄχρσα*: vel flava, quæ *ξανθὴ* nominatur. Non enim specie hac bilis genera inter se differunt: sed tantum calore, colore, & consistentiâ. Nam flava calidior, flavior, & crassior est pallidâ. Nil enim serosi, id est, aquei recrementi admistum habet. Habet autem pallida: teste Galeno l. 10. simpl. c. de felle, & l. de atr. bil. c. 2. Hinc phrenitis à bile pallidâ mitior: à flavâ vehementior: l. 3. de loc. aff. c. 7. Hinc bilis in calidioribus animalibus flava apparet: in minus calidis pallida: l. 10. simpl. c. de felle. Præternaturalis vel vitellina: vel porracea: vel eruginosa: vel glastca, quæ eadem cum cæruleâ. Glasti siquidem color cæruleus est.

V.

An pituita generetur in ventriculo, an in hepate, & venis? Quod in solo ventriculo gignatur, quidam tum auctoritate Galeni ex l. de atrâ bil. c. 8. & comm. 1. de nat. hum. t. 39. planum facere: tum sequentibus rationibus persuadere conantur. 1. quia ventriculi substantia membranæ est, ac proinde frigida, atq; ad hunc humorem generandum valdè accom-

modata. 2. quia videmus, ventriculum pituitosorum excrementorum esse feracem. 3. quia Gal. comm. 2. de vict. ac. t. 30. dicit, pituita generationem in pituitosis edulys sanguinem perpetuò antecedere, & mediâ ejus generatione cibos in sanguinem transire: quod fieri non posset, si chylus tantum, non etiam pituita, in ventriculo generaretur. Quòd contrà in solo hepate & venis nascatur, nonnulli ex eo probant: quoniam pars est massa sanguinea, qua secundum Galenum l. 4. de us. part. c. 12. *αἷμα* fit in hepate: *δυσίχως* autem in venis. Nos litem distinctione dirimi posse credimus. Etenim dupliciter pituita sumitur: 1. verè, propriè, & specialiter, pro succo alimentario, totiusq; sanguinis portione crudiore, qua & sanguis ex dimidio coctus appellari solet. 2. generaliter, pro quovis albicante, frigido, aquosq; humore: authore Gal. l. 2. de diff. febr. c. 6. qualis est 1. tenuis & aqueus ille humor, qui hyberno tempore stillat è naribus: *βλέφα καὶ κόρυζα* Galeno 2. nat. fac. c. ult. appellatus. 2. mucius ille, qui articulis osium adherere conspicitur: *μύξα* Hippocrati l. de loc. in hom. & aphor. 59. s. 6. dictus. 3. Humor ille crassus summèq; frigidus, quem, quòd fuso vitro similis sit, Praxagoras, ut habetur l. 2. de loc. aff. c. 7. l. 4. tuend. san. c. 4. & l. 2. de diff. febr. c. 6. vitreum nuncupavit. 4. crudus humor sic in specie & κατ' ἰξοχίαν à Galeno dictus. Hunc enim de genere pituita esse scribit l. 4. de tuend. san. c. 4. & l. de plenit. c. ult. nec non l. 1. de alim. fac. c. 2. Crassum & frigidum: minus tamen flatulentum & humidum, quàm pituitam communiter dictam: plerumq; etiam neq; perinde, ut vitreum, lentum: 4. tuend. san. 4. similem sedimento urinarum eorum hominum, qui admodum sunt voraces: hancq; ob causam plurimum hypostaseos in urinis colligunt: item humori, qui interdum dejicitur ab ijs, qui corporis exercitia negligunt: & interim gula atq; crapula indulgent: aut mox à cibo balnea ingrediuntur: l. de plenit. c. ult. Facientem, si in corpore redundet, colorem cutis plumbeum, lividum, aut ex albo & livido mistum: scil. pro intensione & remissione cruditatis. Est enim
vel

vel planè crudus & inconcoctus: vel semicoctus: vel parùm à sanguinis formâ abest: 4. tuend. san. 4. Deniq; mucus qui vis, qui præcipuè membranosis, neruosis, tendinosiq; partibus agglutinatus cernitur. Hac ergò distinctione præmissâ, dicimus, pituitam in significatione primâ tantùm in hepate & venis produci. Ratio est: quoniam portio est massæ sanguineæ, cujus officina est hepar: veluti Galenus l. 3. de us. part. & l. 6. de plac. Hipp. & Plat. demonstrat. Pituitam verò, quæ alimentaria non est: sed supervacua & excrementitia, in pluribus aliis particulis generationis suæ ortum habere posse: nimirum in cerebro, pulmone, ventriculo, intestinis, utero, articulis, venis, alibi. Dicere quoq; licet, pituitam nutritoriam, quæ crudior est sanguinis pars, gigni in hepate: excrementitiam alibi: præternaturalem, qualis est acida & salsa, in hepate quidem & venis: sed frequenter ad modum in ventriculo ex vitiosis alimentis. Gypseam potissimùm in intestinis, articulis arthriticorum, & bronchijs pulmionum. Vitream præcipuè in intestinis, ex crapulâ & otio: unde & sevisimos quandoq; colicos cruciatus excitat: ut venter terebro perforari videatur: quemadmodum Galenus l. 2. de loc. aff. c. 5. & l. 6. de loc. aff. c. 2. fusiùs ostendit.

VI.

An falsedinis in falsâ pituitâ causa sit putredo, & falsæ ferositatis admistio? Galenus l. 2. de diff. febr. c. 6. utramq; causam ponit: Avicenna verò l. 1. can. fen. 1. doctr. 4. c. 1. unicam statuit: nimirum bilem ustam aquoso humori admistam. Putat enim omnis falsuginis causam esse, miscellam aqualem rei adusta, ejusq; amara, cum humiditate aquosâ, quæ vel paucum, vel omninò nullum saporem habeat. Aequalem dicit; quia si res adusta amara multùm superet aquosam, non, inquit, falsus, sed amarus fiet sapor. In Galeni sententiâ concedit, putredinem causam esse falsedinis: quòd humores adurat, & quasi in cinerem redigat. Nam ex re ustâ cinis fit: ex cinere verò falsedo elicatur: quemadmodum patet in salibus, qui ex plantis:

plantis & rebus alijs conficiuntur. Negat autem, solam aquosi-
tatem falsedinem facere. Proinde textum emendat: & cum
in eo legatur, putredinem, aut aquositatem pituitæ admistam
falsedinis causam esse, pro particulâ disjunctivâ, aut, copula-
tivam, et, substituit: quia persuasum habet, neq, aquosam humi-
ditatem, neq, putredinem seorsim sumptam falsedinem produ-
cere posse: sed utramq, conjunctim: cum scil. quod putredine
adustum, & in cinerem quasi redactum est, aquosâ humidita-
te diluitur. Hæc Avicenna est censura: in quâ carpenda duo.
1. quia non bonâ fide Galeni verba recenset. Non enim dicit
Galenus ἀλυσθὸν ἐλέγχεα ex cujusq, aquositatis admistione fieri:
sed vel δὴ ἐστὶν, propter putredinem: vel δὴ ἐπιμίξιαν ἀλυσθὸν ὀπίσθεν
ὑγρότητι, propter admistionem salsa serosa humiditatis. 2.
quia non satis explicat, quid per adustam, eamq, amaram rem,
quam cum humiditate aquosâ aequali temperamento mistam
falsedinis causam facit, intelligat. Nam si quodlibet amarum
inaudit, haud immeritò à neotericis reprehenditur. Ex amaro
enim non salsum, sed potius amarum fit: id quod patet, si aloën,
fel, absinthium, rhabarbarum, &c. cum aquâ conjungas. Tale
ergò amarum intelligendum, quod simul sal in se contineat, &
falsedinis sit particeps: qualis sapor in lixivio & urinâ obser-
vatur: quæ sale participant: unde & sal ex ijs elici potest. Id
quod tamen Avicenna valde obscure per partes adustas, siccas,
& amaras, insipida humiditati permistas, innuere videtur.
Rectè igitur Galenus duas salsa pituitæ causas tradit: unam
quidem mediatam, putredinem: non quamvis, sed quâ tum ob
caloris, tum subjectæ materia conditionem salsum quid produci
potest: alteram proximam, salsa humiditatis admistionem.
Nam quicquid salsum est, salis naturam refert, ejusq, misturæ,
quæ sal efficit, est particeps.

F I N I S.

01 A 6570

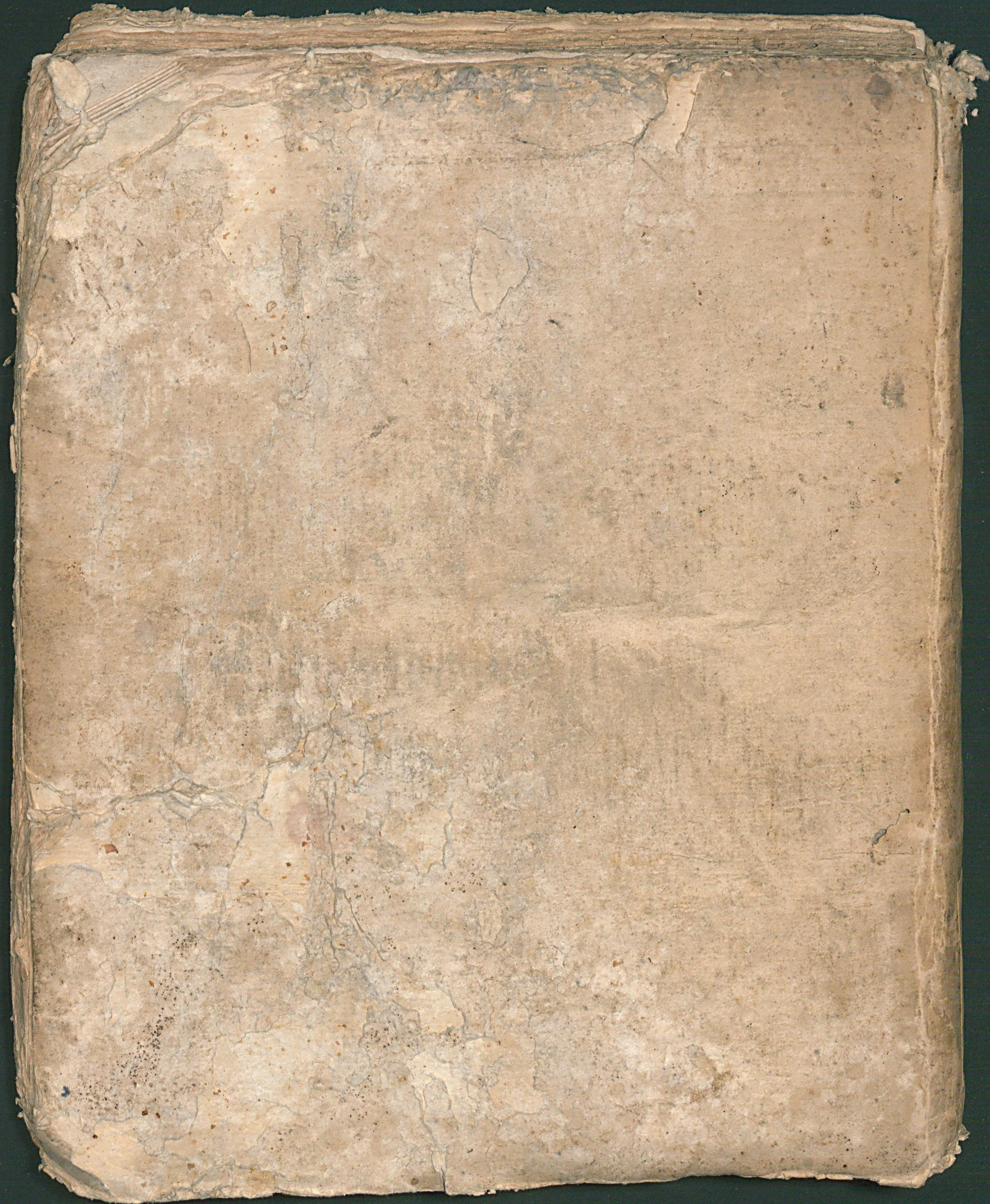
ULB Halle 3
002 937 867

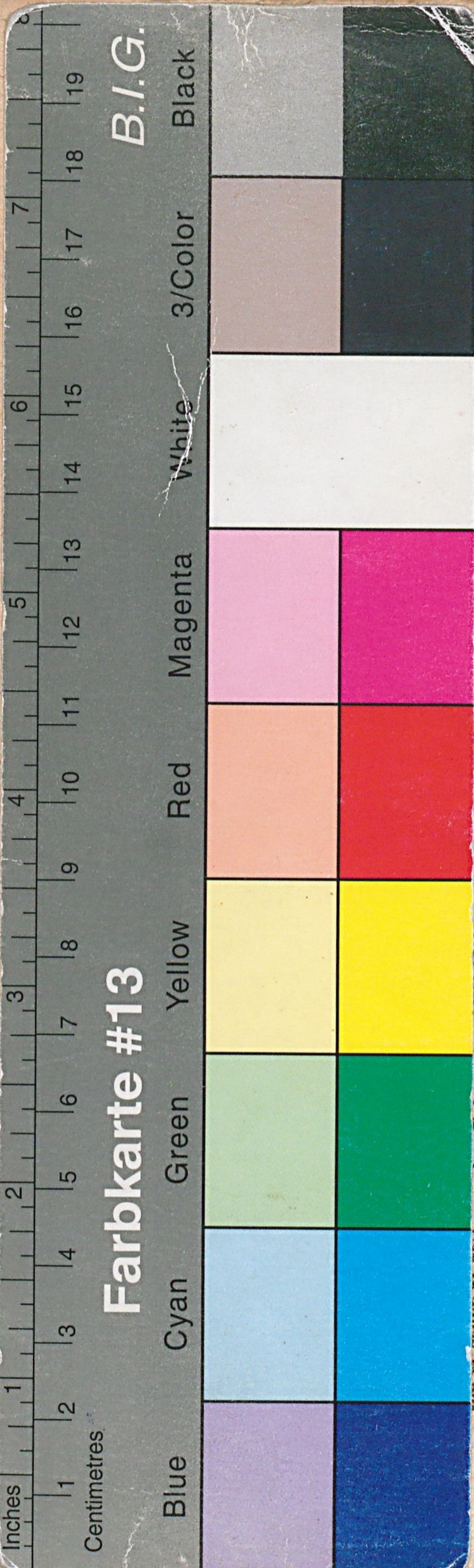

12

6017

TATIO
 ICA
 TERTIA:
vatensium Aca-
oposita:
 IDE
 SEBIZIO
 Store ac Pro-
 medico:
ente
 BO SEÜBERTO
archico.
 ORATI,
Joannes Andrea.
 C. XXIII.

SEBIZIO

